

svetljava v deželni bolnici, ki funkcionira brez graje in v občno zadovoljnost vseh prizadetih krogov?

Povdarjati moramo, da je električna razsvetljava dandanašnji upeljana že v zelo mnogoštevilnih krajih in mestih, v velikem in malem obsegu, da so se ljudje dejansko prepričali o nje zanesljivosti in sigurnosti, in da bi je, ko so spoznali nje ugodnost v ekonomičnem, sanitarnem in v vsakem drugem oziru, nikakor ne hoteli zamenjati s katerimkoli poprejšnjim načinom razsvetljenja. Našteli bi lahko na stotine elektrarn, ki so po desetalih večkrat večje, kakor je projektovana ljubljanska, ki funkcionirajo že leta in leta brez vsakega nedostatka! Da bode ljubljanska elektrarna urejena po najnovejših načelih elektrotehnike, o tem sme biti ljubljansko prebivalstvo uverjeno, — za to jamči tudi graditeljica elektrarne, — svetovnoznana tvrdka Siemens & Halske na Dunaju, katere ustanovni člani stojé mej prvimi in najbolj odličnimi elektrotehničskimi strokovnjaki.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Akcija c. kr. trgovskega ministerstva v pospešitev malega obrta. Po naročilu trgovskega ministra se je pred kratkim izdalo poročilo o tej akciji v l. 1896. Najvažnejši namen te akcije je raznaniti dobre, pri malem obrtu porabljive stroje in načine maloobrnega izdelovanja. Pri tem se je uvaževalo to, da se veliko število obrtov — zlasti v obliki gospodarskih zadrug — more vzdržati poleg velike industrije, če rabi take stroje in izdeluje na take načine. Gornji namen se skuša doseči z naslednjimi sredstvi: 1. s strokovno pisarno za pojasnila pri tehnološkem obrtnem muzeju na Dunaju; 2. s stalnimi in začasnimi razstavami maloobrnih strojev; 3. s prepuščanjem takih strojev na maloobrtne zadruge s posebno ugodnimi pogoji; 4. z dovolitvijo posojil obrtnim zadrugam; 5. s prirejanjem mojsterskih tečajev na Dunaju; 6. s prirejanjem strokovnih tečajev izven Dunaja (potovalnimi tečaji) in z obrtnim potovalnim podukom. L 1892. začeta akcija se je vsako leto bolj razvila, kar se razvidi že iz tega, da se je zanjo dovoljen kredit, ki je l. 1892 iznašal 10 000 gld., letos zvišal na 135 000 gld. S prispevki nekaterih deželnih odborov in trgovskih in obrtniških zbornic vred se je l. 1896. porabilo 200.000 gld. Od začetka akcije do letos se je 16 motorjev in 217 osodnih strojev dalo obrtnim korporacijam, med katerimi je 65 obrtnih zadrug z 9000 člani in 15 registriranih pridobitnih in gospodarskih zadrug z 600 člani. Leta 1896. je tehnološki obrtni muzej priredil dve razstavi, v Welsu in Vrchlabi (Hohenelbe), se udeležil 2 zagotov in podpiral 3 stalne maloobrtne razstave. Malo obrtno dvorano na tehnološkem obrtnem muzeju je obiskalo 3318 oseb; tamošnje osobe je v mnogoštevilnih slučajih brezplačno dajalo razjasnila ni imelo na Dunaju in na drugih krajih predavanja. Tudi so se mnogim obrtnikom izven Dunaja podelile ustanove za obisk maloobrtne dvorane. Dalje se je priredilo 4 mojsterske kurze za čevljarje in stavbene mizarje na Dunaju in 7 kurzov za čevljarje izven Dunaja, v katerih se je okoli 300 mojstrov in pomočnikov podučevalo 4, oziroma 6 ali 8 tednov. Leta 1897. se namerava akcijo še razširiti z mojsterskimi tečaji za stavbene ključarje in krojače na Dunaju, z obrtnim potovalnim podukom, s katerim se je že l. 1896 poskušalo osobito pa z pospeševanjem maloobrnih zadrug.

Kmetijstvo.

Kmetijske hranilnice in posojilnice po Raiffeisenovem sistemu.

Deželni odbor je v minolem zasedanji predložil deželnemu zboru kranjskemu naslednje poročilo o pospeševanju naprave kmetijskih hranilnic in posojilnic po Raiffeisenovem sistemu.

V seji deželnega zbora z dne 13. februvarja 1895. je bilo deželnemu odboru naročeno, pretresati vprašanje, bi li ne kazalo v to svrhu, da bi se zadostilo kreditnim potrebam kmetskega prebivalstva, pospeševati ustanovitev kmetijskih hranilnic in posojilnic po Raiffeisenovem sistemu na ta način, da bi se jim dovoljevala posojila in podpore iz deželnega zaklada.

Ker je bilo želeti, poučiti se o tem, kako stališče zavzemajo v tem vprašanji druge kronovine, naprošeni so bili najpoprej vsi deželni odbori v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, da prijavijo deželnemu odboru, če in eventualno na kak način in v kakem obsegu se v dotičnih deželah podpira ustanovitev kmetijskih hranilnic in posojilnic po sistemu Raiffeisenovem.

Deželni odbor si usoja, navesti iz došlih odgovorov nastopne podatke:

Dolenja Avstrija. Deželni odbor je objavil posebno „navodilo“ v svrhu ustanovitve in oskrbovanja hranilnic in posojilnic po Raiffeisenovem sistemu, katero se uporablja tudi v drugih kronovinah, sosebno na Češkem, Moravskem, v Šleziji in na Tirolskem. V tem navodilu nahajajo se uzorci pravil, potem pouk o ustanovitvi, o registriranji poslovanja s pravilnim redom in s predpisi o knjigovodstvu. V dodatku k temu navodilu so ponatisnjeni zakoni in ukazi zadevajoči pridobitne in gospodarske zadruge ter hranilna in posojilna društva. Dolenjeavstrijski deželni zbor dal je deželnemu odboru za 1896. leto na razpolago kredit v znesku 15.000 gld., da s primernimi prispevki pripomore k trošku prve oprave onih hranilnic in posojilnic, ki se na podstavi normalnih pravil ustanove na Dolenje Avstrijskem. Opravila, tičoča se posojilnih društev, izročena so posebnim deželnim uradnikom ter združena v lastnem oddelku.

Gorenja Avstrija. Vsled pooblastila deželnega zbora dajo se vsem društvom 3 % posojila v najvišjem znesku 2000 gld. ter brezobrestna posojila po 100 gld., da lažje poplačajo ustanovilne troške. Dalje preskrbuje deželni odbor vsled deželnozborskega naročila po sposobnih deželnih uradnikih ob deželnih troških revizijo gorenjeavstrijskih posojilnih društev. Ta revizija se vrši pri vsakem društvu po enkrat na leto ter je neobhodno potrebna, da se odvrtačujejo neprilichnosti ter vzdrži redno gospodarjenje. V svrhu olajšave gospodarjenja izdal je deželni odbor posebno navodilo.

Daljne prednosti daje deželni odbor Raiffeisenovim društvom tudi s tem, da zastopa njihove koristi nasproti